

Utvidet sammendrag

Undervisning med førskolans yngsta barn

Cecilia Wallerstedt, Pernilla Lagerlöf og Niklas Pramling

Göteborgs universitet, Sverige

Korrespondanse: Cecilia Wallerstedt, e-post: cecilia.wallerstedt@gu.se

Syftet med studien är att generera kunskap om vad deltagande i undervisningsaktiviteter kräver av barn och lärare, och i vilken utsträckning 1-2-åringar har förutsättningar att kunna delta i dessa. Undervisning är ett nytt uppdrag som tillskrivits förskollärare i den svenska förskolan och är något som blivit mycket omdebatterat, även internationellt. Särskilt utmanande är uppdraget i relation till förskolans yngsta barn. I studien griper vi oss an förutsättningar för undervisningar utifrån utvecklingspsykologisk forskning och empirisk data från en småbarnsavdelning på en förskola. Empirin är hämtad från ett större projekt om lek och didaktik i förskolan och består av videoinspelningar av leksituationer där en grupp barn och en lärare deltar. Videoinspelningarna är transkriberade och analyserade utifrån interaktionsanalytiska principer. Undervisning förstås teoretiskt utifrån Play-Responsive Teaching and Care (PRECEC). Resultatet visar att barn så unga som ett år generellt har förmågan att delta i triadiska relationer, det vill säga att tillsammans med någon annan (t.ex. en lärare) fokusera på något tredje (ett objekt). I denna mening är således barn kapabla att delta i undervisning, men undervisning ska då inte likställas med den typ av aktivitet som associeras med skolan (t.ex. sitta stilla i ett klassrum och lyssna på instruktioner).

Undervisning med små barn, så som det gestaltar sig i studien, kan ses kräva tre saker av läraren. För det första att läraren och barnen lyckas etablera intersubjektivitet kring något. Detta ses ske genom att läraren är responsiv inte bara för barnens verbala uttryck utan också dess kroppsliga. Att de delar referensramar kring det de kommunicerar kring är också centralt, liksom att det finns en konsistens mellan aktiviteter och att de knyts samman över tid. För det andra krävs att läraren metakommunicerar och på så vis synliggör innehållet. För det tredje krävs en lekfull inramning av aktiviteten som kännetecknas av öppenhet för fantasifulla dimensioner.

Slutsatsen i artikeln är att undervisning och omsorg för de yngsta barnen i förskolan inte går att skilja åt som olika aktiviteter, och att stöd för att barn får utveckla sin identitet som lärande individer är mer avgörande än att utveckla specifika ämneskunskaper.

Nyckelord: *undervisning; småbarn; förskola; PRECEC*